

การนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

Internal Supervision in Schools Affecting Active Learning Management under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom

ณัฐพร เดชทะสอน¹ นาวิ อุดร^{2*} อัครวัฒน์ บุปพาทวีศักดิ์³

Nuttaporn Dettason¹ Nawee Udorn^{2*} Akkharawat Buppathaweesak³

(Received: 2024-12-16; Revised: 2025-01-27; Accepted: 2025-01-28)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา 2) ศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ของการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ปีการศึกษา 2567 จำนวน 277 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 64 คน และ ครู จำนวน 213 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ และใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายใน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .49-.62 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .42-.58 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹Master's Degree Student, Faculty of Education, Nakhon Phanom University.

²⁻³ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

²⁻³Lecturer, Faculty of Education, Nakhon Phanom University.

*Corresponding Author Email: nawee@npu.ac.th

มาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที (t-test: Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) การนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ครูมีความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษา และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกัน 1 คู่ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครู สถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาสูงกว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาใหญ่และใหญ่พิเศษ 2) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวม อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ และตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) การนิเทศภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) การนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มี 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการประเมินผลการนิเทศ X_3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ X_2 ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ X_4 ด้านการวางแผนการนิเทศ X_1 โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 67 สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = .99 + .25X_3 + .20X_2 + .20X_4 + .13X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Zy' = .28Z_3 + .23Z_2 + .23Z_4 + .17Z_1$$

คำสำคัญ: การนิเทศภายใน, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

This study aimed to: (1) examine and compare internal supervision practices in schools, based on school status and size; (2) examine and compare active learning management within these schools based on the same criteria; (3) analyze the relationship between internal supervision and active learning management; and (4) investigate the predictive power of internal supervision on active learning management under the Nakhon Phanom Secondary Educational Service Area Office, academic year 2024. The sample consisted of 277 people, including 64 school administrators and 213 teachers. The sample size was determined using percentage criteria, employing multistage sampling methods. Two instruments were used in this research: 1) a questionnaire on internal supervision with an

index of item-objective congruence (IOC) of 1.00 and item discrimination ranging from .49 to .62 and overall reliability of .94. and (2) a questionnaire on active learning management with identical IOC of 1.00, and item discrimination ranging from .42 to .58, values and reliability of .93. Statistical analyses included percentage, mean, standard deviation, independent samples t-test, one-way ANOVA, Pearson correlation, and stepwise multiple regression.

The results of the study revealed that: 1) The internal supervision was rated at a high level, A comparison based on status showed that teachers rated internal supervision higher than school administrators. When classified by school size, differences were observed in one pair: school administrators and teachers in small schools rated internal supervision higher than their counterparts in large and extra-large schools; 2) Active Learning Management was rated at a high level. Comparisons based on status and school size showed no significant differences in opinions between school administrators and teachers; 3) There was a positive and statistically significant relationship at a high level ($p < .01$) in relationship between internal supervision and active learning management. 4) The factors of internal supervision affected active learning management. Four variables influenced active learning management under the Nakhon Phanom Secondary Educational Service Area Office. The evaluation of supervision was X_3 , implementation of Supervision was X_2 , Building Morale and Motivation X_4 , and Planning for Supervision. These variables were collectively accounted for 67% of the prediction X_1 .

Raw score equation

$$Y' = .99 + .25X_3 + .20X_2 + .20X_4 + .13X_1$$

Standardized score equation

$$Zy' = .28Z_3 + .23Z_2 + .23Z_4 + .17Z_1$$

Keyword: Internal Supervision, Active Learning Management

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน สังคม และชาติ โดยเป็นกลไกหลักในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีและเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัวในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในศตวรรษที่ 21 การศึกษามีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความสามารถได้เปรียบให้กับประเทศในการแข่งขันในเวทีโลก ภายใต้เศรษฐกิจและสังคมที่มีพลวัต ประเทศต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้และทักษะที่ตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ การพัฒนาศักยภาพของคนไทยจึงมีความสำคัญในการสร้างสังคมที่มีคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงการเตรียมพร้อมประเทศให้ก้าวข้ามปัญหาวิกฤตและไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2560 – 2579) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการพัฒนา เพื่อให้การศึกษาไทยมีประสิทธิภาพท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลและความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับประเทศและโลก เป้าหมายหลักคือการเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 3Rs และ 8Cs โดยมุ่งเน้นการเตรียมผู้เรียนให้สามารถปรับตัวและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและคาดไม่ถึง ซึ่งการนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นกิจกรรมสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างคุณภาพการเรียนการสอน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความตื่นตัวที่จะต้องศึกษา จัดกระทำข้อมูล และสร้างความเข้าใจในข้อมูล หรือความรู้นั้น ๆ ให้แก่ตนเอง เพื่อทำสิ่งที่เรียนรู้ให้มีความหมายต่อตนเองอันจะส่งผลให้สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) หัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทในการปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีครูเป็นโค้ช (Coach) และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะและกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม (กชภัทร์สงวนเครือ, 2562) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้ประสบผลสำเร็จนั้นครูเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินการออกแบบในการจัดการเรียนรู้ โดยการปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นโค้ช และผู้อำนวยความสะดวกในชั้นเรียนพร้อมทั้งแสวงหาแนวทางในการเสริมต่อความรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ นอกจากนี้ การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้ถือเป็นสิ่งสำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความน่าสนใจในกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยส่งเสริมให้

ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วารินทร์พร พันเพื่องฟู, 2562)

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นความร่วมมือระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาตลอดเวลา ตอบสนองต่อเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา สร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับประโยชน์ทุกฝ่าย (สันติ หัตถิ, 2563) แต่เนื่องจากผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาจากภายนอกหรือศึกษานิเทศก์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีน้อย ไม่เพียงพอ ไม่สามารถนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึง ประกอบกับปัจจุบัน บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ รับรู้ปัญหาในสภาพจริง สามารถติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติการนิเทศได้ตลอดเวลา การทำงานจึงมีความต่อเนื่องและสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างการยอมรับซึ่งกันและกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรวมพลังบุคลากรภายใน ให้สามารถนิเทศกันเองได้และผู้นิเทศต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อให้การนิเทศภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (รัศมี ภูกันดาน, 2562)

จากการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดี (O-NET) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดี (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมทุกวิชา 29.80 คะแนน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมทุกวิชา 32.60 คะแนน ซึ่งลดลงจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดี (O-NET) ในปีการศึกษา 2565 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมทุกวิชา 30.27 คะแนน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมทุกวิชา 34.62 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จึงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยได้ดำเนินการโครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ดังนี้ 1) การนิเทศบูรณาการที่เน้นบริบทพื้นที่ 2) การนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 3) การพัฒนาครูบุคลากร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม, 2566)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพด้านการบริหาร กิจกรรมการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยมุ่งยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พร้อมกระตุ้นให้ครูและบุคลากรพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้มีประสิทธิภาพและอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู และขนาดของสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,783 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 127 คน และครู 1,656 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำนวน 277 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 64 คน และครู 213 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (sample size) โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 15 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย มีจำนวน 2 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .49-.62 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 (2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .42-.58 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที (t-test แบบ Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นการสำรวจ รายการ (Check List) โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์และเปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษา ในส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์และเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า

1. การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศและด้านการประเมินผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 1 การวางแผนการนิเทศ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การนิเทศภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	4.34	.47	มาก
2. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	4.36	.44	มาก
3. ด้านการประเมินผลการนิเทศ	4.36	.42	มาก
4. ด้านการสะท้อนผลและสร้างขวัญกำลังใจ	4.35	.42	มาก
โดยรวม	4.35	.40	มาก

2. การเปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า ผู้บริหาร

สถานศึกษาและครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งครุมีความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน

การนิเทศภายในสถานศึกษา	สถานภาพ ตำแหน่ง				t	P
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	4.25	.51	4.37	.45	1.80	.07
2. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	4.23	.49	4.40	.42	2.75**	.01
3. ด้านการประเมินผลการนิเทศ	4.28	.42	4.39	.42	1.79	.08
4. ด้านการสะท้อนผลและสร้างขวัญกำลังใจ	4.25	.46	4.38	.41	2.03*	.04
โดยรวม	4.26	.43	4.38	.38	2.32*	.02

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ระหว่างขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การนิเทศภายในสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	1.61	2	.81	3.77*	.02
	ภายในกลุ่ม	58.68	274	.24		
	รวม	60.29	276			
2. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	1.38	2	.69	3.61*	.03
	ภายในกลุ่ม	52.43	274	.91		

การนิเทศภายในสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
	รวม	53.82	276			
3. ด้านการประเมินผลการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	.90	2	.45	2.55	.08
	ภายในกลุ่ม	48.46	274	.18		
	รวม	49.36	276			
4. ด้านการสะท้อนผลและสร้าง ขวัญกำลังใจ	ระหว่างกลุ่ม	2.13	2	1.06	6.13**	.00
	ภายในกลุ่ม	47.54	274	.17		
	รวม	49.67	276			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.40	2	.70	4.58**	.01
	ภายในกลุ่ม	41.91	274	.15		
	รวม	43.31	276			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1 การนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวม แตกต่างกัน 1 คู่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นการนิเทศภายในสถานศึกษา สูงกว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สถานศึกษาใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบรายคู่ การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่และ ใหญ่พิเศษ
		4.46	4.33	4.27
ขนาดเล็ก	4.46	-	.13	.19*
ขนาดกลาง	4.33	-	-	.06
ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	4.27	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการวางแผนการนิเทศแตกต่างกัน 1 คู่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาสูงกว่าความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบรายคู่ การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการวางแผนการนิเทศ

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ
		4.45	4.32	4.24
ขนาดเล็ก	4.45	-	.13	.21*
ขนาดกลาง	4.32	-	-	.08
ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	4.24	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 การนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติการนิเทศแตกต่างกัน 1 คู่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สูงกว่าความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบรายคู่ การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติการนิเทศ

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ
		4.47	4.33	4.27
ขนาดเล็ก	4.47	-	.14	.19*
ขนาดกลาง	4.33	-	-	.06
ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	4.27	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 การนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการสะท้อนผลและสร้างขวัญกำลังใจแตกต่างกัน 2 คู่ โดย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สูงกว่าความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษา ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบรายคู่ การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการสะท้อนผลและสร้างขวัญกำลังใจ

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ
		4.45	4.30	4.26
ขนาดเล็ก	4.45	-	.15*	.19*
ขนาดกลาง	4.30	-	-	.04
ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	4.26	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับพฤติกรรม การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	4.35	.40	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.31	.43	มาก
3. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ	4.40	.38	มาก
4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้	4.30	.43	มาก
โดยรวม	4.34	.37	มาก

5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	สถานภาพตำแหน่ง				t	P
	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	4.24	.47	4.38	.37	2.21*	.03
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.26	.47	4.33	.42	1.14	.26
3. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ	4.36	.43	4.40	.37	.82	.41
4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้	4.29	.43	4.31	.43	1.96	.84
โดยรวม	4.29	.40	4.36	.36	1.29	.20

6. เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.43	2	.21	1.33	.27
	ภายในกลุ่ม	44.00	274	.16		
	รวม	44.43	276			
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.95	2	.47	2.60	.08
	ภายในกลุ่ม	49.98	274	.18		

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
	รวม	50.93	276			
3. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ	ระหว่างกลุ่ม	.83	2	.42	2.85	.06
	ภายในกลุ่ม	39.89	274	.15		
	รวม	40.72	276			
4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.66	2	.33	1.83	.16
	ภายในกลุ่ม	49.49	274	.18		
	รวม	50.15	276			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.65	2	.32	2.39	.09
	ภายในกลุ่ม	37.03	274	.14		
	รวม	37.68	276			

7. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า โดยภาพรวม การนิเทศภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = .82$) กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน แล้วเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการประเมินผลการนิเทศ กับด้านการสะท้อนผลและสร้างขวัญกำลังใจมีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาคือด้านการปฏิบัติการนิเทศ รองลงมาคือด้านการวางแผนการนิเทศ

8. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า ด้านการประเมินผลการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการสะท้อนผลและสร้างขวัญกำลังใจ ด้านการวางแผนการนิเทศ ร่วมกันทำนายอธิบายความแปรปรวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ได้ร้อยละ 67 ($R^2 = .67$)

ตารางที่ 11 แสดงผลการวิเคราะห์หาอำนาจพยากรณ์การนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ตัวแปร	B	SE _b	Beta	t	P
ด้านการประเมินผลการนิเทศ (x ₃)	.25	.06	.28	4.32**	.00
ด้านการปฏิบัติการนิเทศ (x ₂)	.20	.05	.23	3.91**	.00
ด้านการสะท้อนผลและสร้างขวัญกำลังใจ (x ₄)	.20	.06	.23	3.23**	.00
ด้านการวางแผนการนิเทศ (x ₁)	.13	.05	.17	2.84**	.01
R = .82 R ² = .67 R _{adj} = .67 SE _{est} = .21 F = 8.04 a = .99					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = .99 + .25X_3 + .20X_2 + .20X_4 + .13X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Zy' = .28Z_3 + .23Z_2 + .23Z_4 + .17Z_1$$

อภิปรายผล

จากการวิจัยการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ตามสมมติฐาน ดังนี้

1. การนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพ ในการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สามารถแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมและครอบคลุมที่สุด (รัศมี ภูกันดาน, 2562) สอดคล้องกับ อรรพรรณ โล่ห์คำ และคณะ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายใน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับอติกร ทาแกง (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่องการศึกษา บทบาทการนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย พบว่าผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการศึกษาบทบาทการนิเทศใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะครูพบว่าการสะท้อนผลการนิเทศยังขาดความชัดเจน การสำรวจสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และการจัดลำดับความสำคัญของปัญหายังไม่สอดคล้องกับกระบวนการและความต้องการที่แท้จริง การปฏิบัติการนิเทศยังไม่เป็นไปตามแผนปฏิทินที่กำหนดไว้ และบุคลากรยังไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเครื่องมือนิเทศตามขั้นตอนที่วางไว้ นอกจากนี้ ยังขาดการประชุมชี้แจงแนวทางการนิเทศก่อนการดำเนินการ (ทัศนัย ใจกาวิณ, 2566) สอดคล้องกับเฉลิมวุฒิ โสมงาม (2562) ได้ทำวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมพบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจาก การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูและผู้บริหารในการนิเทศภายในสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับขนาดและบริบทของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งจะมีการดำเนินการนิเทศที่แตกต่างกัน สถานศึกษาขนาดเล็กมักใช้บุคลากรจากสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นในการช่วยนิเทศ และมีการนิเทศผู้บริหารอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แม้ว่า สถานศึกษาขนาดเล็กจะดำเนินการนิเทศภายในอย่างจริงจัง แต่ยังประสบปัญหาด้านงบประมาณ บุคลากร และการสนับสนุนจากชุมชนที่มีข้อจำกัด สถานศึกษาขนาดเล็กจึงมีบทบาทการดำเนินการที่แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่มีทรัพยากรมากกว่า (ทัศนัย ใจกาวิณ, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของญาณิ ญาณะโส (2562) ได้ทำวิจัย เรื่องบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง 107 และตราด ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกัน

2. ผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจในหลักการ

บริหารงานวิชาการ รวมถึงทักษะในการบริหารที่มีประสิทธิภาพ (เฉลิมพล กันทะวงศ์, 2567) รวมถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมส่งเสริมให้ครูมีความรู้และความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก เพื่อพัฒนาสมรรถนะและทักษะอาชีพของผู้เรียน รวมถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้แก่ 1) โครงการนิเทศบูรณาการในพื้นที่เป็นฐาน 2) โครงการนิเทศการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการพัฒนาการเรียนรู้ในห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ 3) โครงการพัฒนาครูและบุคลากรผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพ รวมถึงการนิเทศภายนอก เพื่อวางแผนและให้คำปรึกษาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม, 2566) สอดคล้องกับอภิศร ทาแกง. (2564) ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่อง บทบาทการนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.1 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำแนกตามสถานภาพ พบว่าโดยรวมผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจ เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการองค์ความรู้แบบสหวิทยาการ การปฏิบัติจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ให้มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย มีคุณภาพและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) สอดคล้องกับ จิตรลดา พระสุราช และ จารุวรรณ เขียวน้ำขุม (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยสถานศึกษาทุกขนาดต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้มีคุณสมบัติครบถ้วนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และให้บุคคลทุกคนมีสิทธิ์และโอกาสเท่าเทียมในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี โดยไม่มีค่าใช้จ่าย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) จึงส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดของ

โรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับ จิตรลดา พระสุราช และ จารุวรรณ เขียวน้ำชุม (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยภาพรวม พบว่าการนิเทศภายในสถานศึกษา กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ วิมลมาศ เทียนศรี และ ทินกร พูลพุด (2567) ได้ทำวิจัย เรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จากการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนครูในการนิเทศมีผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการสอนของครู ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา 4 ตัวแปร สามารถเรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ ที่มีค่า Beta จากสูงไปต่ำ ได้ดังนี้ ด้านการประเมินผลการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการสะท้อนผลและสร้างขวัญกำลังใจ ด้านการวางแผนการนิเทศ ที่สามารถพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) อยู่ระหว่าง .69 -.82 โดยตัวแปรทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันทำนายอธิบายความแปรปรวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ประสบผลสำเร็จ ได้ร้อยละ 67 ($R^2 = .67$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับจิตรลดา พระสุราช และจารุวรรณ เขียวน้ำชุม (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์หาอำนาจการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 5 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรเพื่อการเรียนรู้ ได้ร้อยละ 84 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนผลักดันให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ดังนั้น ผู้บริหารและบุคลากร ในสถานศึกษาควรร่วมกัน วางแผนการนิเทศ โดยการวิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ประชุมเตรียมการนิเทศ กำหนดขอบเขตในการนิเทศ จัดลำดับความสำคัญของปัญหา แต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการนิเทศภายในอย่างชัดเจน กำหนดปฏิทิน ตารางเวลาในการนิเทศภายใน จัดทำโครงการนิเทศภายในบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาและ ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

1.2. ผลจากการศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สร้างความรู้และทักษะในการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาระบบการประเมินที่หลากหลายและเหมาะสม ปรับปรุงการประเมินผลตามสภาพ จริง นำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาในด้านเหล่านี้จะช่วยยกระดับคุณภาพการ เรียนการสอนและทำให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

1.3. ผลจากการศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม พบว่า ด้านที่ส่งผล คือด้านการประเมินผลการนิเทศ ด้าน การปฏิบัติการนิเทศ ด้านการสะท้อนผลและสร้างขวัญกำลังใจ และ ด้านการวางแผนการนิเทศ ดังนั้นผู้บริหาร สถานศึกษาควรพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้านนี้ จะช่วยยกระดับประสิทธิภาพของการนิเทศ และมีผลดีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาดีขึ้นอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยรูปแบบการวางแผนการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัศึกษานครพนม

2.2 ควรมีการวิจัยรูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัศึกษานครพนม

2.3 ควรมีการวิจัยการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารงานด้านต่าง ๆ ใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม

เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กษภัทร สกวนเครือ. (2562). *โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวทางสะเต็มศึกษา* สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. หน่วยศึกษานิเทศก์.
- จิตรลดา พระสุราช และ จารุวรรณ เขียวน้ำชุม. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2. *วารสารการอาชีวศึกษาภาคใต้* 1, 6(1), 36-43. https://ph01.tci-thaijo.org/index.php/csnp_veis1/article/view/243392
- เฉลิมพล กันทะวงศ์ (2567). *การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกขอโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3* [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- เฉลิมวุฒิ โสมงาม. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ญาณิ ญาณะโส. (2562). *การศึกษามหาวิทยาลัยการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ทัศนัย ใจกาวิณ (2566). *การนิเทศภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่สองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- รัศมี ภูกันดาน. (2562). *การพัฒนาแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วารินทร์พร ฟันเฟื่องฟู. (2562). *การจัดการเรียนรู้ Active Learning ให้สำเร็จ* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. มูลนิธิสดศรี- สฤษดิ์วงศ์.
- วิมลมาศ เทียนศรี และ ทินกร พูลพุด. (2567). การนิเทศภายในสถานศึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 11(2), 419-437. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMCU/article/view/269007>
- สันติ หัตถิ. (2563). *การพัฒนาระบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *เอกสารการนิเทศภายในสถานศึกษา*. หน่วยศึกษานิเทศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *บทวิเคราะห์สถานภาพการพัฒนาครูทั้งระบบ และ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พริกหวานกราฟฟิก จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก*. เซ็นจูรี่จำกัด.
- อธิกร ทาแกง. (2564). *การศึกษายทบาทการนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย [การค้นคว้าอิสระปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- อรรธรณ โลห์คำนิพิฐพนธ์ สนิทเหลือ วรศนันท์ เดชปานประสงค์และ ฤทัยกานต์ อ่อนละอ (2565). การนิเทศภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 8(1), 186-202. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/svittj/article/view/255884>